

Közös Agrárpolitika

A Cseh Elnökség [programjában](#) az **élelmezésbiztonság** garantálására fókuszálnak, beleértve az ukrán válság hatásainak kezelését, a KAP szerepét, a stratégiai terveket és az EU exportőr szerepének megerősítését. További prioritásai közé tartozik a **növényvédő szerek használatának csökkentése** az EU-ban (a fenntartható mezőgazdasági termelés fenntartása és a minőségi és biztonságos élelmiszerek biztosítása a fogyasztók számára, a növényvédő szerek hatékonyabb használatának előtérbe helyezése az egészség és a környezet szempontjából, valamint a növényvédő szerek használatának csökkentésére vonatkozó uniós szintű célkitűzés elérése a tagállamok közötti igazságos elosztással), az **erdőirtás** megelőzése és az erdőgazdálkodás előmozdítása, az állategészségügy (állatjólét és az olyan betegségek, mint az ASP és a madárinfluenza elleni küzdelem), a francia elnökség által a földrajzi jelzésekkel (GI) és az élelmiszerek címkézésével kapcsolatban végzett munka folytatása. Az elnökség mandátuma alatt öt ágazatközi **kiemelt területre** fog összpontosítani: a menekültválság kezelésére és Ukrajna háború utáni helyreállítására, az energiabiztonságra, az uniós védelmi kapacitások megerősítésére és a kibertér biztonságára, az uniós gazdaság stratégiai rugalmasságára (élelmezésbiztonság) és a demokratikus intézmények rugalmasságára. *A Cseh Elnökség alatt láthatóan nagyobb hangsúly kerül az élelmezésbiztonságra, mint a klímaváltozás elleni harcra. A hagyományosan kitűnő magyar-cseh agrárkapcsolatokat felhasználva érdemben lehetne formálni az egyes jogszabálytervezetekkel kapcsolatos tanácsi álláspontot.*

A Cseh Elnökség alatt az első SCA ülésre július 4-én került sor, amelyen a Bizottság röviden beszámolt az **agrárpiacok jelenlegi helyzetéről** és a **szolidaritási folyosók kialakítására** vonatkozó cselekvési terv végrehajtásáról. A piacokat az instabil makrogazdasági környezet és a történelmi magasságot elérő infláció befolyásolja, ami a termelők szempontjából bizonytalan helyzetet, növekvő input- és energiaárakat okoz, a lakossági fogyasztás terén pedig drasztikus áremelkedést idéz elő (*lásd a Gazdaság fejezetet*). Az időjárási szélsőségek hatása miatt a Bizottság lefele korrigálta betakarítási előrejelzését. Franciaország, Spanyolország, Románia, Luxemburg, Szlovákia és Magyarország az aszály következményeként csökkenő betakarítási kilátásokról számolt be a gabonanövények esetében, **Franciaország esetében a kiesés elérheti az 5-10%-ot, Spanyolországnál a 25%-ot**. A legtöbb tagállam a rendkívüli alkalmazkodási támogatást elősorban az állattenyésztési ágazat megsegítésére fordítja, és továbbra is a GAEC 7-8 esetében derogáció bevezetését sürgették a 2023-as évre. A Bizottság jelezte, hogy bár a szolidaritási folyosók kapcsán a legnagyobb kihívás az Ukrajnával szomszédos országokra hárul, azonban a tárolási kapacitások biztosításában és az alternatív szállítási útvonalak kidolgozásában a többi tagállam együttműködésére is számít. Erre reagálva **Románia, Litvánia, Észtország, Horvátország, Lengyelország a tengeri kikötőinek kapacitásbővítéséről** számolt be.

A Bizottság tájékoztatta a tagállamokat az **EU-Új-Zéland szabadkereskedelmi megállapodásról**. Véleménye szerint igen kedvező az EU szempontjából és számos új exportlehetőséget nyit meg az uniós vállalkozások és a kkv-k számára az áruk és szolgáltatások terén. Az uniós földrajzi árujelzők védelmét komoly sikerként értékelte. Franciaország pontosítást tartott szükségesnek a kiegészítő marhahús kvóták tekintetében. A Bizottság sikerként könyvelte el, hogy a megállapodás egy ambiciózus fenntartható fejlődési fejezetet is tartalmaz, emellett az EU és Új-Zéland vállalta, hogy bilaterálisan és nemzetközi szinten is együttműködik a tudományosan megalapozott állatjóléti előírások kidolgozása és végrehajtása érdekében.

A Bizottság felhívta a figyelmet arra, hogy a **REPowerEU**-nak agrárvonatkozásai is vannak, hiszen a tagállamoknak önkéntes alapon lehetőségük van vidékfejlesztési forrásaik 12,5%-át átcsoportosítani az RRF-re. A mezőgazdasági termelők **energiahatékonysági beruházásokra, fenntartható biometán és megújuló energia előállítására, műtrágya csökkentésére** igényelhetnek forrásokat, amelyek esetében **nincs nemzeti társfinanszírozási kötelezettségük**. Emlékeztetett, hogy a REPowerEU terv keretében

allokált források beszámítanak a KAP stratégiai terv rendelet által előírt kötelező környezeti és klímavédelmi költési arányba. Hozzátette, hogy amennyiben a tagállamok élni kívánnak az átcsoportosítás lehetőségével, akkor vagy a jelenleg kidolgozás alatt álló KAP stratégiai tervüket, vagy legkésőbb 2023. októberig a már elfogadott KAP stratégiai tervüket kell eszerint módosítaniuk. *Többeknek már a második programjukat hagyta jóvá a Bizottság az RRF keretében. Az RRF növeli a tagállamok költségvetési és a támogatási mozgásteret is. Emiatt is jó lenne megállapodni.*

A **Vidéki Paktum kezdeményezéséről** tartott konferencia kapcsán a Bizottság kiemelte, hogy a Vidéki Paktumot azért kezdeményezte, hogy elősegítse a párbeszédet a kormányok, az állampolgárok és a vidéki területek szereplői között. Emlékeztetett, hogy „Az EU vidéki térségeinek hosszú távú jövőképe” címmel 2021 júniusában bemutatta a stratégiáját. Utalt Šuica alelnök, Wojciechowski biztos és Ferreira biztos Vidéki Paktumról szóló levelére, amelyet a tagállamok mezőgazdaságért és kohéziós politikáért felelős minisztereinek küldtek, kérve az aktív részvételüket a folyamatban. Június 23-án a Bizottság elindította a vidéki [obszervatóriumot](#). 2023 elején tervezik létrehozni a Vidéki Paktum koordinációs csoportot és támogató platformot. Ehhez megvárják az EP javaslatát is, aki most dolgozik a saját álláspontján. Kritikusan megjegyezte, hogy a Tanács mindeddig nem alakította ki hivatalos álláspontját az EU vidéki térségeinek hosszú távú jövőképére vonatkozó stratégiáról.

A **következő SCA ülés július 11-én** lesz, amelynek napirendjén a Mezőgazdasági és Halászati Tanács július 18-i ülésének előkészítése jegyében a KAP Stratégiai Tervekre vonatkozó napirendi pont szerepel majd. PRES két kérdés mentén tervezi a tanácsi vitát („Milyen fázisban van a KAP Stratégiai Terv elfogadása?”; illetve „Melyek a legfőbb kihívások az új zöld architektúra végrehajtása kapcsán az ukrán helyzetre való tekintettel?”), amelyhez az SCA jóváhagyását kéri majd. Szintén napirenden lesz a mezőgazdasági fenntarthatósági információs hálózat (Farm Sustainability Data Network - FSDN) létrehozásáról szóló rendelet, valamint bemutatja az év hátralévő részében elfogadni tervezett delegált jogi aktusokat.

A **július 18-i Mezőgazdasági és Halászati Tanács** keretében tervezik megvitatni Belgium, Dánia, Hollandia, Németország és Svédország által előterjesztett javaslatot is, amely az 5 ország az állatszállítási szabályok javítására vonatkozó elképzeléseit tartalmazza. Az "[Állásfoglalás az állatszállításra vonatkozó uniós jogszabályok felülvizsgálatáról](#)" c. dokumentumban az alkotók megjegyzik, hogy az állatok szállítása közbeni jólétét jelenleg az 1/2005/EK tanácsi rendelet szabályozza, amit aktualizálni kell és összhangba kell hozni a jelenlegi tudományos eredményekkel. Kifogásolják, hogy a jelenlegi szabályok számos homályos rendelkezést tartalmaznak, ami nagyon megnehezíti a rendeletben foglalt követelmények egységes érvényesítését az Unió egész területén. Elsősorban a menetidő kapcsán kíván mielőbbi szigorításokat bevezetni, és az élő állatok helyett a hús és a tenyésztésanyagok szállítására szeretnék áttérni. Javasolják, hogy a vágóállatok szállítása nyolc órában legyen korlátozva. A dokumentum a "gazdasági tevékenység" egyértelműbb meghatározására is felszólít, mivel a jelenlegi szabályok csak az ilyen tevékenységgel kapcsolatos szállításra terjednek ki, de nem határozzák meg egyértelműen annak fogalmát, ezért könnyedén megkerülhető a korlátozás betartása. Egyértelműbb szabályokat szeretnének az állatok harmadik országokba történő szállítására vonatkozóan is, valamint a szállítójárművek belmagasságára vonatkozóan, illetve az etetéssel és itatással kapcsolatban is. Javaslatuk szerint a borjakat két hónapos kor alatt, a bányákat pedig hathetes kor alatt nem lenne szabad elválasztani, illetve ezek szállítását is szigorítani szükséges. Szorgalmazzák, hogy a brojlercsirkék és tojtyúk hat óránál hosszabb ideig tartó szállítására használt összes járművet szereljék fel mechanikus szellőztetőberendezéssel. Az állatok számára szállítás közben biztosított hely tekintetében pedig a javaslattevő tagállamok azt szeretnék, ha minden egyes állatfajra külön helyet különítenének el. A nyomon követhetőségi információk számára közös kommunikációs rendszer létrehozását szorgalmazzák, és a járművek nyomon követésére szolgáló műholdas navigációs rendszerek kötelező felszerelését is meg kell fontolni. Szeretnék továbbá, ha az állatszállító járművezetők és kísérők számára egységes képzési rendszert vezetnének be. További kérésük, hogy a hőmérsékletre vonatkozó szabályokat egyértelműbben határozzák meg. *A javaslatok nagyban*

hasonlítanak az állatszálítási vitanap során megfogalmazott EP gondolatokra. Céljuk, hogy a Bizottság javaslatát már az előkészítés során befolyásolják.

A Tanács ülésén szerepel továbbá a Bizottság által június 22-én bemutatott, **a növényvédő szerek fenntartható használatáról szóló rendeletről folytatott vita**, valamint az **erdőirtással és erdőpusztulással összefüggő egyes áruk és termékek behozatalát szabályozó rendelet jelenlegi állása**. Ez utóbbival kapcsolatban az EP környezetvédelmi bizottságának (ENVI) tagjai azt szorgalmazzák, hogy az erdőirtást és az erdőpusztítást ösztönző termékek uniós piacra jutását szigorító korlátozások több árucikkre és termékre terjedjenek ki. A Bizottság javaslata szerint kezdetben hat árucikk (kávé, kakaó, szója, palmaolaj, szarvasmarha és fa, valamint a belőlük származó termékek, például bőr és csokoládé) szerepelne a listán, amelyet idővel bővítenének. A képviselők azonban javasolták, hogy a rendelet hatályát terjesszék ki **a sertésre, a juhra, a kecskére, a baromfira, a kukoricára, a gumira és a szénre** is.

A távozó bolgár reformpárt vizsgálata feltárta egy magáncég [visszaélését](#), amely kihasználta Európa egyik legforgalmasabb **bulgáriai határátkelőhelyét** és az ellenőrző tevékenységben betöltött monopolhelyzetét. Olyan élelmiszereket és növényvédő szereket engedett be az EU-ba, amelyeket egyébként szabályozási okokból el kellene utasítani vagy meg kellene semmisíteni. A Bizottság a helyszínen egyelőre **nem talált bizonyítékot, amely az SPS szabályok terén visszaélésekre utalna**.

A tagállamok július 4-én megállapodtak abban, hogy támogatják azon **antimikrobiális szerek listájának létrehozását**, amelyek csak bizonyos emberi fertőzések kezelésére használhatók. Ez az első ilyen jellegű lista az EU-ban és mérföldkőnek számít világszerte. A szabályozás azt jelentené, hogy **ezek a szerek semmilyen körülmények között nem használhatók állatoknál és hatásosságuk megőrzése érdekében tilos lenne az állatgyógyászati készítményekben alkotóelemként való értékesítésük**. A lista az Európai Gyógyszerügynökség (EMA) által a tagállamok szakértőivel, az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központtal (ECDC) és az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatósággal (EFSA) együttműködve nyújtott tudományos tanácsadáson alapult. **A Bizottság az elkövetkező hetekben fogadja el hivatalosan a listát, amely a közzétételtől számítot hat hónap elteltével lép hatályba.**

Gazdaság

Az ENSZ július 6-án közzétett **átfogó jelentésében** rámutatnak, hogy annak ellenére, hogy a korábbi remények szerint a világ 2021-ben kilábal a COVID-19 világjárványból és az élelmezésbiztonság javulni kezd, a globális éhezés 2021-ben tovább nőtt. A COVID-19 világjárvány által leginkább érintettek jövedelemvesztései nem térültek meg, 2021-ben 702-828 millió embert érintett az éhezés, amely a COVID-19 pandémia kitörése óta mintegy 150 millióval nőtt. **Az előrejelzések szerint 2030-ban még mindig közel 670 millió ember fog éhezni, ami a világ népességének 8%-át teszi majd ki.** A közelmúltbeli visszaesések azt jelzik, hogy a szakpolitikák már nem hoznak növekvő marginális megtérülést az éhezés, az élelmezési bizonytalanság és az alultápláltság különböző formájának csökkentése terén.

A FAO július 8-án közzétett [jelentése](#) szerint júniusban már a **harmadik egymást követő hónapban csökkentek az élelmiszerárak világszerte**, elsősorban a növényi olajok, a gabonafélék és a cukor esetében, míg a tejtermékek és a hús tovább drágult. Az élelmiszerek világpiaci árai összességében 2,3%-kal csökkentek 2022 májusához képest, de még mindig 23,1%-kal voltak magasabbak a 2021. májusi szintnél. **A növényi olajok ára 7,6%-kal volt alacsonyabb a májusi szintnél**, a palma-, napraforgó-, szója- és repceolajok alacsonyabb árai miatt. **A napraforgó ára a visszafogott globális kereslet miatt csökkent. A repce és a gabonafélék ára is gyengült, utóbbi májushoz képest 4,1%-kal csökkent**, de 27,6%-kal marad a 2021. júniusi értékük felett. A cirok 4,1%-kal, az árpa 61%-kal esett májushoz képest. Az indica és basmati rizs iránti erős kereslet, valamint a basmati rizs rendelkezésre álló mennyiségének csökkenése miatt a nemzetközi rizsárak júniusban emelkedtek. A

cukor ára 2,6%-kal csökkent májushoz képest és február óta a legalacsonyabb szintre vitte az árakat. A **tejtermékek ára** ezzel szemben **májushoz képest 4,1%-kal emelkedett** és 24,9%-kal meghaladta a 2021. júniusi értékeket, 2022 júniusában pedig valamennyi tejtermék ára emelkedett. A legnagyobb mértékben a sajtok ára emelkedett. A **húsfélék ára júniusban 1,7%-kal** emelkedett májushoz képest, és új rekordot ért el, 12,7%-kal magasabb a 2021. júniusi értékeknél. A világpiacon minden hústípusban emelkedtek, a **baromfiús jegyzései meredeken emelkedtek, és minden idők legmagasabb értékét érték el**, amit az ukrajnai háború és az északi féltekén kitört madárinfluenza által előállt szűkös globális kínálat eredményezett. A **marhahús ára emelkedett**, mivel Kína feloldotta a Brazíliából történő vásárlásra vonatkozó importkorlátozásokat, és a sertéshús árai is enyhén emelkedtek a több vezető importőr által végrehajtott magasabb importnak köszönhetően. A juhhús szintén emelkedett az Új-Zélandról származó alacsonyabb exportálható mennyiségek miatt.

A Mezőgazdasági Főigazgatóság július 7-én közzétett jelentése szerint, amely a "[Rövid távú kilátások az EU mezőgazdasági piacaira 2022-ben](#)" címet viseli, **az Ukrajna elleni orosz támadás még bizonytalanabbá tette az amúgy is ingatag világ élelmiszerpiacainak kilátásait**. Az ukrajnai háborúból eredő bizonytalanságok, a COVID-19 utáni makrogazdasági fejlemények, különösen a globális inflációs nyomás, az EU tavaszi időjárásának alakulása és az állatbetegségek kitörése mind negatív irányba befolyásolták a globális élelmiszerbiztonságot. A **globális mezőgazdasági árak 30%-kal emelkedtek az invázió kezdete óta, bár az elmúlt hetekben némi enyhülés volt megfigyelhető, ami részben a közelgő betakarítás beindulásával függ össze.** (🍷 *Ennyire nem mindegy, hogy mi a viszonyítási pont. Jól mutatja a piacok volatilitását mennyiben más, ha májusi értékhez (FAO) vagy a februári helyzethez (Bizottság) képest értékelünk.*) Az Unió idei gabonatermelése az előrejelzések szerint 286,4 millió tonna lesz, ami 2,5%-kal alacsonyabb a 2021/22-es évinél, de az állati takarmányok iránti kereslet 1,3%-os csökkenése is prognosztizálható, valamint 3%-os csökkenést a bioüzemanyagok iránti keresletben, miközben ez utóbbiból az EU jelentős készletekkel rendelkezik. Az export várhatóan 14%-kal emelkedik, ami részben ellensúlyozza az ukrán kikötők blokádja és az egyes harmadik országok által bevezetett exportkorlátozások okozta veszteséget. Az ukrajnai hiányra reagálva az EU-ban a napraforgótermés rekordmennyiségű, 11,1 millió tonna lesz, ami 7,8%-os növekedést jelent. Az uniós tejtermékek ára rekordmagas, de az árrés a magas inputköltségek miatt továbbra is szűkös, miközben az időjárási kilátások is kedvezőtlenek, ami a termelés 0,6%-os csökkenését jelentheti 2022-ben. Az EU húsexportja az előrejelzések szerint 4%-kal nő, ami olyan piacoknak köszönhető, mint Kanada, Japán és az Egyesült Királyság. Egyes hírek szerint **Ukrajna július 9-én fel kívánja oldani az uniós importra kivetett vámokat, amellyel tovább emelkedhet az export mennyisége.**

Kereskedelempolitika

Az ukrajnai háború okozta alapanyaghiányt és élelmiszerhiányt enyhítendő, valamint Moldova gazdasági helyzetének javítása érdekében az EP július 5-i strasbourgi plenáris ülésén megszavazta azt a javaslatot, hogy **növeljék az EU-ba vámmentesen behozható moldovai mezőgazdasági termékek mennyiségét**. A javaslat értelmében a szilvára, csemegeeszőlőre, almára, paradicsomra, fokhagymára, cseresznyére és szőlőlére vonatkozó kvóták egy évre történő megduplázásáról döntöttek. A gyors megállapodással az ország már akár az idei termést is vámmentesen értékesítheti az EU-ban. Az intézkedést a Tanács várhatóan még ebben a hónapban jóváhagyja, és a Hivatalos Lapban való jóváhagyást követően lép hatályba.

Horvátország az euró bevezetése mellett döntött, amelyet az EP képviselők július 5-i ülésükön [jóváhagytak](#). Az EP véleményét a Tanácshoz továbbítják, amelynek pozitív döntése esetén a kunát felválthatja az euró Horvátországban. Ezzel 2023. január 1-jétől Horvátország huszadikként lép az eurózónába. Ugyan az euróövezethez való árkonvergencia szintje némiképp magasabb, mint a többi tagállamé az euró bevezetésekor, de az Európai Parlament további erőfeszítéseket vár a zágrábi kormánytól annak érdekében, hogy a változás ne vezessen mesterséges áremelkedéshez.